

ISSN 1563-0366; eISSN 2617-8362

Индекс 75882; 25882

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ХАБАРШЫ

Зан сериясы

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

ВЕСТНИК

Серия юридическая

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

JOURNAL

of Actual Problems of Jurisprudence

№4 (88)

Алматы
«Қазак университеті»
2018

МАЗМҰНЫ – СОДЕРЖАНИЕ

1-бөлім	Раздел 1
Мемлекет пен құқық теориясы және тарихы	Теория и история государства и права
<i>Sartaev S.A., Kalshabayeva M.Zh., Otynshiyeva A.A., Castellino J.</i> Legal education and legal behavior as a basis for formation of anti-corruption culture and anti-corruption consciousness4	
<i>Байкенжеев А.С.</i> Правовое обеспечение противодействия терроризму и экстремизму: проблемы теории и практики.....14	
<i>Жетнісбаев Б.А., Урисбаева А.А., Алдашев С.М., Ермухаметова С.Р.</i> Кәмелеттік жасқа толмағандардың құқықтық тәртіптік ауытқушылықтары мен шиеленістерінің әлеуметтік себептері...21	
2-бөлім	Раздел 2
Конституциялық және әкімшілік құқығы	Конституционное и административное право
<i>Zhatkanbayeva A.Y., Aidarkhanova K.N., Nakisheva M.K., Rakhmetoldina A.K., Borrás S.</i> To a question of ensuring the safety of education in the Republic of Kazakhstan32	
<i>Сазинаев М.Е., Караев А.А., Остапович И.Ю.</i> Объекты конституционной безопасности Республики Казахстан40	
<i>Ondashuly E.</i> Digitalization of legal system of Kazakhstan on the example of judicial system48	
<i>Жарасов А.С.</i> К вопросу о дефиниции понятия «Специальные операции органов внутренних дел»53	
3-бөлім	Раздел 3
Азаматтық құқық және еңбек құқығы	Гражданское право и трудовое право
<i>Қарашева Ж.Т., Омарова А.Б.</i> Ақыл қызмет көрсету шартының қалыптасу негіздері60	
<i>Байдельдинов Д.Л., Гусев М.</i> Институт семьи: понятие, составные элементы69	
<i>Нурахметова Г.Г., Муксинова А.Т., Худайбердина Г.А.</i> Понятие и виды альтернативных процедур урегулирования гражданско-правовых споров79	
4-бөлім	Раздел 4
Табиғи ресурстар және экологиялық құқық	Природоресурсовое и экологическое право
<i>Yerkinbayeva L.K.</i> Legal regulation of Agricultural Cooperation in the Republic of Kazakhstan92	
<i>Kuanaliyeva G.A., Bassygarayev Z.M., Shulanbekova G.K.</i> Some issues of improving environmental legislation100	
<i>Batyrbayev N.M.</i> Ecological education of the population as an important component of environmental policy113	

Қарашева Ж.Т.¹, Омарова А.Б.²

¹PhD докторанты, e-mail: zari-82@mail.ru

²заң ғылымдарының кандидаты, доцент, e-mail: omar_17@mail.ru
ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы қ.

АҚЫЛЫ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ШАРТЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУ НЕГІЗДЕРІ

Бұл мақалада ақылы қызмет көрсету шартының қалыптастыру негіздерін қарастырады. Жұмыстың мақсаты ақылы қызмет көрсету шартын анықтау және даму заңдылықтарын қарастыру; ақылы қызметтің даму кезеңін айқындау; ақылы қызмет көрсету шартының ерекшеліктерін анықтау. Мақаланың өзектілігі мынадай факторларға байланысты: Қазақстан Республикасы тәуелсіздік алғаннан кейін азаматтық кодекстің жалпы бөлімі 1994 жылы алғаш рет қабылданып, содан 1998 жылы арнайы бөлімі қабылданды, осыған қатысты ақылы қызмет көрсету шартын толық өзге құқықтық шарттан өзгешелігін қарастыру болып табылады. Қазіргі таңда, міндеттемен ақылы қызмет көрсету шарттарының ерекшеліктерін анықтау және ұқсастығын қарастыру, олардың түрлерін ажырату болып табылады. Сол уақыттағы келісімнің ерекшеліктерінің бірі – экономикалық нәтижеге назар аудару. Қызмет көрсету шарты осы мүмкіндіктен айырылды. Жалдау шартының пәні ретінде бір жағынан еңбек және оның нәтижесі болса, ал екінші жағынан жалдау материалдық нәтижені талап етпеуі болып табылады. Ақылы қызмет көрсету туралы тараптар мердігер және тапсырыс беруші болып табылады. Азаматтардың да, сондай-ақ заңды тұлғалардың да өздерінің іс-әрекеттерінде әрекет ете алады, себебі мақалада келісімшарт тараптары бойынша ешқандай шектеулер жоқ.

Түйін сөздер: қызмет, ақылы қызмет көрсету шарты, міндеттеме, келісімшарт, еңбек, тапсырыс беруші, орындаушы.

Karasheva Zh.T.¹, Omarova A.B.²

¹doctoral student of the faculty of law, e-mail: zari-82@mail.ru

²candidate of law, associate Professor, e-mail: omar_17@mail.ru
Al-Farabi Kazakh national University, Kazakhstan, Almaty

Legal support of the contract for paid services

Legal support of the contract of paid rendering of services This article discusses the basis of the formation of the contract for the provision of paid services. The purpose of the work is to determine the conditions for the provision of paid services and to consider the laws of development; to determine the stage of development of paid services; to determine the features of the contract for the provision of paid services. The relevance of the article is due to the following factors: after the Republic of Kazakhstan gained independence, the General part of the Civil code was first adopted in 1994, after which a special part was adopted in 1998. Currently, the obligation is to determine the characteristics and similarities of contracts for the provision of paid services, the distinction of their types. One of the features of the agreement at that time is the emphasis on economic effect. The service agreement is deprived of this possibility. Thus, at the conclusion of public procurement contracts as a result of procurement by the method of request for quotations, the procurement organizer is obliged to request from the supplier a notarized copy of the license, if the licensed activity is purchased under the public procurement contract. The parties on the provision of paid services are the contractor and the customer. Both citizens and legal entities can act in their actions, since there are no restrictions on the parties to the contract in the article.

Key words: services, contract for the provision of paid services, obligation, contract, labor, customer, contractor.

Карашева Ж.Т.¹, Омарова А.Б.²

¹докторант юридического факультета, e-mail: zari-82@mail.ru

²кандидат юридических наук, доцент, e-mail: omar_17@mail.ru

Казахский национальный университет имени аль-Фараби, Казахстан, г. Алматы

Основания формирования договора об оказании возмездных услуг

В данной статье рассматриваются основы формирования договора об оказании платных услуг. Целью работы является определение условий оказания платных услуг и рассмотрение закономерностей развития; определение стадии развития платных услуг; определение особенностей договора оказания платных услуг. Актуальность статьи обусловлена следующими факторами: после обретения Республикой Казахстан независимости общая часть Гражданского кодекса была впервые принята в 1994 году, после чего в 1998 году была принята специальная часть. В настоящее время обязательством является определение особенностей и сходства договоров на оказание платных услуг, различение их видов. Одной из особенностей соглашения в то время является акцент на экономическом эффекте. Договор оказания услуг лишен этой возможности. Таким образом, при заключении договоров о государственных закупках в результате проведенных закупок способом запроса ценовых предложений организатор закупок обязан запросить у поставщика нотариально заверенную копию лицензии, если по договору о государственных закупках приобретает лицензируемый вид деятельности. Стороны об оказании платных услуг являются подрядчиком и заказчиком. Как граждане, так и юридические лица могут действовать в своих действиях, так как в статье нет никаких ограничений по сторонам контракта.

Ключевые слова: услуга, возмездное оказание услуг, обязательство, договор, труд, заказчик, исполнитель.

Кіріспе

Бұл мақалада ақылы қызмет көрсету шартының қалыптастыру негіздерін қарастырады. Адам құқықтары мен бостандықтары әркімге тумысынан жазылған, олар абсолютті деп танылады, олардан ешкім айыра алмайды, заңдар мен өзге де нормативтік құқықтық актілердің мазмұны мен қолданылуы осыған қарай анықталады (<http://adilet.zan.kz>, 66 бап). Жалпы қызмет көрсетулер – әлеуметтік қатынастардың ең көне түрлерінің бірі. Бұған дәлел ретінде Рим империясында жұмысқа орналасу, жалдау, келісім шартқа айналған жұмыс орындарын жалға алу (жұмысқа қабылдау қызметтері) және локаустардың қызметі туралы келісім-шарттар жасалынған деп қарастырылған. Рим империясында *locatio-conductio operas* (жұмысты жалдау, мердігерлік болып табылатын) және *locatio-conductio operatum* (жалдау қызметі) деген ұғымдар қалыптасқан. Рим заңы бойынша қызметтерді ұсыну, ақылы қызмет көрсетуі «*locatio-conductio operatum*» операсы деп аталды, жұмыс күшін және рухани игіліктерді қанағаттандыруына байланысты бөлінді (Асназий С.И., 1926: 64). Ресейде жалпы қызмет көрсету ұзақ мерзімді құқықтық реттеу саласынан тыс болды. Осылайша, 1922 және 1964 жылдардағы РСФСР Азаматтық кодексінде, сондай-ақ 1961 және 1991 жылдардағы Азаматтық заңнама негіздері

ақылы қызмет көрсетуге арналған келісімшарт болмады (Асназий С.И., 1926 : 58). Алайда, қоғамның дамуының саяси және экономикалық бағыттарындағы өзгерістер жаңа құқықтық қатынастардың пайда болуына негіз болды. Атап айтқанда, Қазақстан Республикасының Конституциясы қызмет түрлерін ерекше қызмет түрі ретінде қарастырды (8 және 74 баптар). Соңында, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің бірінші бөлігін қабылдаумен заңнамалық қызметтің заңдық құбылысын заңдық құзыреттілікке байланысты жаңа лауазымы көрсетілді және тиісінше өтемі қызметтердің өзара байланысы көрсетті.

Сол уақыттағы келісімнің ерекшеліктерінің бірі – экономикалық нәтижеге назар аудару. Қызмет көрсету шарты осы мүмкіндіктен айырылды. Жалдау шартының пәні ретінде бір жағынан еңбек және оның нәтижесі болса, ал екінші жағынан жалдау материалдық нәтижені талап етпеуі болып табылады. Бұл тәртіп өте көп уақытқа дейін, яғни 17 ғасырдың соңына дейін, сондықтан патшаның кезеңінде жұмысқа орналасу туралы заңнамалар жоқ еді.

Бұл негізінен XIX ғасырдың аяғына дейін Ресейдегі крепостін сақтауға байланысты болды (Красавчиков О.А., 1960: 28). Ауылдық жерлерде еркін еңбек нарығы жоқ еді. Дегенмен, капитализмнің құлдырауымен елде капиталистік экономиканың өркендеуі басталды. Халықтың

келісім-шартқа қосылу арқылы жасалады, оның шарттары мердігер тарапынан әзірленген нысандарда немесе басқа стандартты нысандарда анықталады. Нарықтық қатынастардың дамуы өндірістік емес саланың салаларын, атап айтқанда Денсаулық сақтау, білім саласын қоса алғанда, халық шаруашылығының барлық тіршілік әрекетін қамтып, осылайша оларды өтесулі беруді ұйымдастыру жағдайында заңнамалық бекітуді алдын ала анықтады. Азаматтық кодексте алғашқы рет қызметтер дербес құқық объектісі ретінде қарастырылады. АҚ II бөлімінің 39-тарауында заң шығарушы ақылды қызмет көрсетуге шарт бөлді (ҚР АҚ 39 тарау).

Қорытынды

Бұл мақаланы талдау азаматтық заңнамаға алғаш рет ақылды әлеуметтік сала қызметтерін көрсетуге арналған шарттар енгізілгенін көрсетеді. Алайда, қызмет көрсету шарттарының орналасу реттілігінде қандай да бір заңдылықтарды анықтау мүмкін емес. Заң әдебиетінде медициналық және білім

беру қызметінің, аудиторлық және туристік қызметтің және т. б. мәнін құқықтық бағалау критерийлерін анықтау әрекеттері жасалады. «Қызмет» ұғымының анықтамасы оған мұқтаж субъектілердің қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған қызмет болып табылады, ал бұл ретте мазмұндалған нәтижені қалдырмайтын қызмет. Қолданыстағы заңнамада нормативтік бекітуді талап ететін «қызмет» ұғымының нақты анықтамасы жоқ. Ғылыми жаңалығы ретінде заң әдебиетінде алғаш рет қазіргі нарық жағдайында ақылды қызмет көрсетуге арналған шарттардың ерекшеліктерін арнайы кешенді зерттеу жүзеге асырылды. Бұл ретте зерттеулер талдау схемасы бойынша жүргізіледі: тарих – қызмет көрсету бойынша қатынастардағы ақылды және тегін арақатынасы, шарттың элементтері ретінде шартты жасасу, өзгерту және бұзу болып табылады. Қызмет көрсету саласындағы субъектілердің қоғамдық мінез-құлқын реттеудің құқықтық мәселелерін зерттеуге жүйелік тәсілді қолдану теориялық және әдіснамалық негіз болды. Сонымен қатар логикалық, салыстырмалы-құқықтық, формальды-заңдық, нақты-әлеуметтік және статистикалық әдістер қолданылды.

Әдебиеттер

- Азаматтық құқық: жоғары оқу орындарына арналған оқулық (академиялық курс). Өңделген және толықтырылған 2 басылымы / Жауапты ред.: М.К. Сүлейменов, Ю.Г. Басин. – Алматы, 2003. – Т. 1. – 736 б.
- Аскназий С.И. Очерки хозяйственного права в СССР. – Л., 1926. – 200 с.
- Алексеев С.С. Односторонние сделки в механизме гражданско-правового регулирования // Сборник ученых трудов. Вып. 13. – Свердловск, 1970. – С. 63 – 68.
- Агарков М.М. Обязательство по советскому гражданскому праву. – М., 1940. – 140 с.
- Брагинский М.И., Витрянский В. В. Договорное право. Общие положения. – М.: «Статус», 1997. – 210 с.
- Брагинский М.И. Общее учение о хозяйственных договорах. – Минск, 1967. – 145 с.
- Гражданское право: учебник. Ч. 1. /Под ред. А. П. Сергеева, Ю. К. Толстого. – М., 1998. – 178 с.
- 1995 жылғы 30 тамыздағы Қазақстан Республикасының Конституциясы. <http://adilet.zan.kz>
- Иоффе О.С. Обязательственное право. – М., 1975. – 200 с.
- Красавчиков О.А. Система отдельных видов обязательств // Советская юстиция. 1960, № 5. – С. 42–47.
- Қазақстан Республикасының 1994 жылғы 27 желтоқсандағы Азаматтық кодексі (Жалпы бөлім) <http://adilet.zan.kz>
- Қазақстан Республикасының 1999 жылғы 1 шілдедегі Азаматтық кодексі (Ерекше бөлім): <http://adilet.zan.kz>
- Новицкий И.Б. Обязательства из договоров. Заключение договора. – М.: Право и жизнь, 1924. – 312 с.
- Новицкий И. Б., Лунц Л.А. Общее учение об обязательстве. – М., 1950. – 251 с.
- Советское гражданское право. Учебник: В 2-х т. – М., 1979-1980 / А.М. Белякова, В.К. Бессмертный, А.Г. Быков и др.; Под ред. В.П. Грибанова и С.М. Корнеева. Т. 1. – М., 1980. – 195 с.
- Танчук И.А., Ефимочкин В.П., Абова Т.Е. Хозяйственные обязательства. – М., 1970. – С. 37.

References

- Azamattyq quyq. Textbook for high schools (academic course)/Editor: M.K. Suleimenov, Y.G. Basin. –Almaty, 2003. – 1.T.-736 s.
- Asknazy S. I. (1926) Ocherki hosaistvennogo prava v SSR. L., 1926.-200 s.
- Alekseev S. S. Odnostoronnie sdelki v mehanizme grazhansco-pravovogo regulirovaniya // Sbornik uchenyh trudov. Vyp. 13. Sverdlovsk, 1970. S. 63 – 68.
- Agarkov M. M. (1940) Obyazatelstvo po sovetскому grazhanskomu pravu. – M., 1940.-140s.
- Braginsky M.I., Vitryansky V.V. (1997) Dogovornoe pravo. Oschie polozheniya. – M.: «Statut», 1997.-210s.